

Nieuw ontwormmiddel Zolvix is nu op de markt

Het nieuwe ontwormmiddel Zolvix is sinds enkele weken verkrijgbaar bij de dierenarts. Het is een totaal nieuw middel met een eigen werking. Zolvix doodt alle belangrijke rondwormen. Toch lanceert Novartis Animal Health het met beleid. De farmaceut wil voorkomen dat ook tegen Zolvix gauw resistentie optreedt.

TEKST: JACQUES ENGELEN, FOTO'S EN ILLUSTRATIE: NOVARTIS ANIMAL HEALTH

Voor het eerst sinds maar liefst 28 jaar is er een ontwormmiddel met een nieuwe werking. Novartis Animal Health heeft er al die jaren aan gewerkt. Het bedrijf ontdekte dat bepaalde stoffen op een unieke manier rondwormen doden en testte zevenhonderd van die stoffen. Uiteindelijk bleek monepantel het beste te werken. Deze stof heeft

de merknaam Zolvix gekregen en wordt stap voor stap in de wereld geïntroduceerd. Deze maand zijn Nederland, België en Luxemburg aan de beurt. Het was hoog tijd dat er een nieuwe werkzame stof kwam. In Nederland wordt nog vrij lichtzinnig over de resistentieproblematiek bij het bestrijden van maag-darmwormen gedaan, maar we-

Het middel is een AAD

Zolvix bevat monepantel. Dat is een synthetische stof uit de groep van aminoacetonitrile derivaten, kortweg aangeduid als AAD's. De werking is ontdekt op de Novartis-hoofdvestiging in het Zwitserse Basel. Zolvix is uitgetest in Nieuw-Zeeland waar het ook als eerste is geregistreerd. Nieuw-Zeeland kent strenge eisen; het registratiedossier telt daarom honderdduizend pagina's. De kans bestaat dat meer AAD's als ontwormmiddelen op de markt komen. Bij schapen werkt monepantel het beste, voor andere diersoorten of de mens kunnen dat andere AAD's zijn.

>>

Het nieuwe middel Zolvix doodt alle belangrijke rondwormen bij schapen.

Tegelijk met het nieuwe middel Zolvix komt Novartis met deze nieuwe drencher.

Larven gaan ook dood

Zolvix werkt tegen rondwormen. Daar horen de beruchte *Haemonchus contortus* en *Nematodirus battus* bij. Het middel werkt niet tegen lintwormen en leverbot. Het middel doodt alle volwassen wormen die zich in het maag-darmkanaal bevinden en tevens de larven daarvan. De eitjes van de wormen worden niet gedood, net als bij de meeste andere ontwormmiddelen. Als die eitjes met de mest uit het schaap gaan, dan wordt er een nieuwe wormenpopulatie opgebouwd. Vandaar dat verwijderen naar schone percelen zo belangrijk is; dat voorkomt dat schapen nieuwe larven of wormen opnemen. Zolvix werkt kort. Er zijn middelen met een veel langere werkingsduur. Volgens Novartis zit daar ook een nadeel aan: na verloop van die tijd komt er een fase dat het lang werkende middel minder goed werkt en dat zou resistentie in de hand werken. Novartis zegt dat bij Zolvix zo'n fase amper bestaat.

reldwijd is die resistentie met stip het allergrootste probleem bij schapen. In een aantal landen is sprake van multiresistentie: daar werkt geen enkel regulier wormmiddel meer.

De mate van resistentie in Nederland is niet duidelijk, daarvoor ontbreekt het aan harde cijfers. Af en toe verschijnen resultaten van wetenschappelijke studies op schapenbedrijven. Onlangs nog, toen bleek dat ivermectine op enkele be-

drijven niet goed meer werkt. En al langer is bekend dat op zo goed als alle bedrijven resistentie bestaat tegen de 'oude' groep benzimidazolen.

ZOLVIX IS VEILIG

Zolvix werkt anders dan de benzimidazolen, imidazothiazolen (levamisol) en avermectinen/milbemycinen. Zolvix hecht zich op bepaalde plekken van de rondwormen en werkt in op het zenuw-

stelsel, waardoor de wormen doodgaan. Het middel is niet schadelijk voor het milieu en dat is ook een belangrijk voordeel. De laatste jaren duiken er verhalen op over ontwormmiddelen die via de mest van schapen en koeien verstorend werken op bijvoorbeeld kevers in de natuur. Zolvix doet dat niet. En het product is veilig voor de mens, al geldt het advies om handschoenen te dragen tijdens gebruik.

Om het middel zichtbaar anders te maken van de bestaande middelen heeft het een oranje kleur gekregen. Voor de toediening heeft Novartis meteen een nieuw drenchapparaat ontwikkeld, maar Zolvix kan ook met een bestaande drencher de schapenbek in. De nieuwe drencher maakt het lastige voorovergebogen werk met de schapen wel lichter (zie kader 'Andere werkhouding').

MET BELEID GEBRUIKEN

In alle landen waar Zolvix op de markt is, heeft Novartis vooraf overlegd met nationale parasitologen en veterinaire experts. "We wilden er zeker van zijn dat onze filosofie strookt met die van de wetenschappers", zegt Susan Hendriksen,

dierenarts van Novartis. Samen met salescollega Hanno Dijkhorst is zij verantwoordelijk voor de introductie van Zolvix in de Benelux.

Die filosofie heeft een opmerkelijke kant. Je zou verwachten dat de farmaceut de verkoop van zo'n nieuw wormmiddel voluit stimuleert, maar Novartis is voorzichtig. In het verleden zijn er allerlei medicijnen grootschalig geïntroduceerd. "In het begin enorme successen", zegt Hendriksen. "Maar na een jaar of tien de eerste berichten over resistentie. Wij willen dat Zolvix over vijftig jaar nog net zo goed werkt als nu."

Vandaar dat het advies niet is om alleen nog Zolvix te gaan gebruiken, ondanks de zo goed als volledige effectiviteit. Novartis benadrukt het middel eenmaal per jaar en niet vaker dan noodzakelijk te gebruiken, in overleg met dierenarts of een andere expert. Hendriksen: "Je moet het gebruik afstemmen op het schapenbedrijf. Geen bedrijf is hetzelfde." Novartis raadt aan Zolvix te gebruiken bij ooiën als die aflammeren en bij lammeren rond het spenen. Daar hoort het algemene advies bij de dieren tot 1 juli elke drie weken naar schoon land om te weiden en na 1 juli elke twee weken. Mocht desondanks nog eens ontwormen nodig zijn, dan kan dat met een wormmiddel uit een andere groep. Uiteraard kan Zolvix dan ook, maar gezien de oprukkende resistentie tegen de bestaande middelen is Novartis voorzichtig met massaal gebruik van Zolvix. Bovendien draagt het nieuwe wormmiddel op deze manier bij aan een lager gebruik van de oude middelen en dus aan vertraging van hun resistentieprobleem.

NIET GOEDKOOP

Zolvix is niet goedkoop, ondanks dat je er per liter wel ongeveer twee keer zoveel schapen mee kunt behandelen als met andere ontwormmiddelen. Novartis kan geen prijzen noemen. Dat is aan de dierenartsen, want die verkopen het. In Duitsland, waar het een paar maanden geleden op de markt verscheen, is Zolvix zo populair dat de prijs voor de schapenhouder vrijwel geen rol speelt.

Heel erg goed, niet goedkoop en rustig aan met het gebruik. Dat is het devies voor dit nieuwe wormmiddel waaraan zo lang is gewerkt. <<

Andere werkhouding

Met Zolvix introduceert Novartis ook een nieuw drenchapparaat. Die moet je op een andere manier vasthouden en bedienen dan de gebruikelijke drenchers. Het resultaat is een prettiger werkhouding, vooral als veel schapen moeten worden ontwormd. De schouders, nek en rug worden ermee ontlast. De drencher wordt opzij in de bek van het schaap geduwd tot het ronde beschermplaatje en zit dan meteen op de goede plaats. Bij een 'oude' drencher moet je dan nog een kwartslag draaien. Het wormmiddel komt meteen achter op de tong en stimuleert de slikreflex.

De schapenhouder draagt het wormmiddel op de rug of aan de zij. Voor de halveliterverpakking komt er een armband om het flesje in te stoppen.

De nieuwe drencher is alleen bij de dierenarts te koop. De prijs is nog niet bekend, maar zal enkele tientjes gaan bedragen.

Het verschil tussen een reguliere drencher (links) en de nieuwe van Zolvix is de werkhouding. Let op de armen, rug en schouders van de schapenhouder.

Dosering: 1 cc per 10 kilo dier

- Zolvix mag alleen voor schapen worden gebruikt.
- De voorgeschreven dosering is een milliliter per 10 kilo lichaamsgewicht. Overdosering geeft geen bijwerkingen, zo is getest door tien keer de dosis aan jonge lammeren te geven. Onderdosering werkt op den duur resistentie in de hand. Daarom is het belangrijk het gewicht van de schapen te weten.
- Per liter kunnen 140 schapen van 70 kilo worden behandeld.
- Het product is na opening bij kamertemperatuur een jaar houdbaar.
- Er is geen algemeen behandeladvies, daarvoor verschillen de bedrijven te veel. De algemene vuistregel is: ooiën ontwormen bij het aflammeren, lammeren ontwormen rond het spenen.
- Behandel alleen in overleg met de dierenarts. Die mag als enige Zolvix voorschrijven en verkopen.
- Zolvix kan bij drachtige en zogende ooiën en bij dekrampen worden gebruikt.
- Zolvix is prima te gebruiken bij dieren die nieuw op het bedrijf komen en in quarantaine gaan. Het middel doodt immers alle belangrijke rondwormen.
- Het middel is niet toegestaan bij ooiën die melk voor menselijke consumptie geven.
- De wachttijd is zeven dagen. Behandelde dieren mogen dus niet eerder dan zeven dagen na toediening worden geslacht.
- Het middel is niet uitgetest bij lammeren lichter dan tien kilo. Vandaar dat gebruik bij deze dieren niet is geregistreerd.
- Zolvix wordt per liter geleverd. Rond april komt er een verpakking van een halve liter.

